

Инфертилитет

Причини, лекување и исход

- Околу 13-18 % од сите нови бракови ќе бидат периодично инфертилни т.е. тие нема да зачат во тек на една година на редовни незаштитени сексуални односи.
- Евалуацијата на нивниот инфертилитет треба да биде направен методично така да испитувањата се изведуваат по одреден редослед.
- Важно е да се донесе заклучок, проблемот на инфертилитетот треба да се разјасни , и прогнозата за зачнување треба да се процени.

ЕТИОЛОГИЈА

- ▶ Женски фактор ~30-40%
- ▶ Машки фактор ~25-30%
- ▶ Двата партнери ~20-30%
- ▶ Необјаснет ~ 10-15%

Општи причини за инфертилитет

- ▶ овулаторните пореметувања
  - ▶ тубарната болест
  - ▶ перитонеални адхезии
  - ▶ ендометриоза
  - ▶ абнормалности на утерусот
  - ▶ абнормалности на спермата и
  - ▶ напредната возраст на жената.
- ▶ Во 5-10% случаи, причината за инфертилитет не може да се открие и покрај деталните испитувања, тнр. необјаснет инфертилитет.

- ▶ **Успешна индукција на овулацијата кај ановулаторни пациентки е можна кај скоро сите жени, освен кај оние со оваријална инсуфициенција.**
- ▶ **Оперативно лекување е опција за некои пациенти со тубарно оштетување, адхезии, ендометриоза и аномалии на утерусот.**
- ▶ **Машкиот фактор кај инфертилитетот може да биде надминат со лекување на специфичната причина, но често лекувањето е емпиричко со употреба на интраутерина инсеминација или ин витро фертилизација (ИВФ).**

- ▶ **Донација на јајце клетка е моментално најефективното лекување кај пациентки со напредната возраст како причина за инфертилитет каде другите лекувања се покажале како неуспешни.**
- ▶ **Двојки со необјаснет инфертилитет може успешно да се лекуваат со индукција на овулација и интраутерина инсеминација и ИВФ.**

Евалуација

- ▶ **Евалуацијата на инфертилитетот треба да биде поликлиничко временски лимитирана процедура.**
- ▶ **Кај брачните партнери (парот) треба уште при првите посети да направат**
  - **УЗ фоликулометрија и**
  - **да остават примерок на спермата**

Анамнеза

- **возраста на жената и мажот**
  - **времетраењето на инфертилитетот**
  - **претходните инфертилни врски и претходните бремености**
  - **претходни хируршки интервенции во мала карлица и абдомен**
  - **мотивацијата за бременост**
  - **религискиот и социо-економскиот статус**
  - **работните часови и типот на професијата**
  - **лекови, алкохол и дроги**
-

Анамнеза

- **сексуална дисфункција и фреквенција**
- **венерични болести, генитални заболувања и општи заболувања**
- **менарха, менструална историја**
- **стрес, дијабетес, обезитет**
- **претходни испитувања и дијагнози**
- **специфични болести на мажот**
- **повреди, спуштање на тестисите, орхитис, стерилизација**

Преглед

Треба да се почне со општо клиничко испитување (висина, тежина, body mass index- BMI), вклучувајќи и евалуација на хабитусот, гласот и влакнетоста, како и генитален преглед на двајцата партнери.

Анализа на спермата

Примероци од спермата треба да бидат прегледани од соодветна лабораторија со голем број на прегледи. Во случај на ненормални резултати, анализите треба да бидат повторени 2-3 пати.

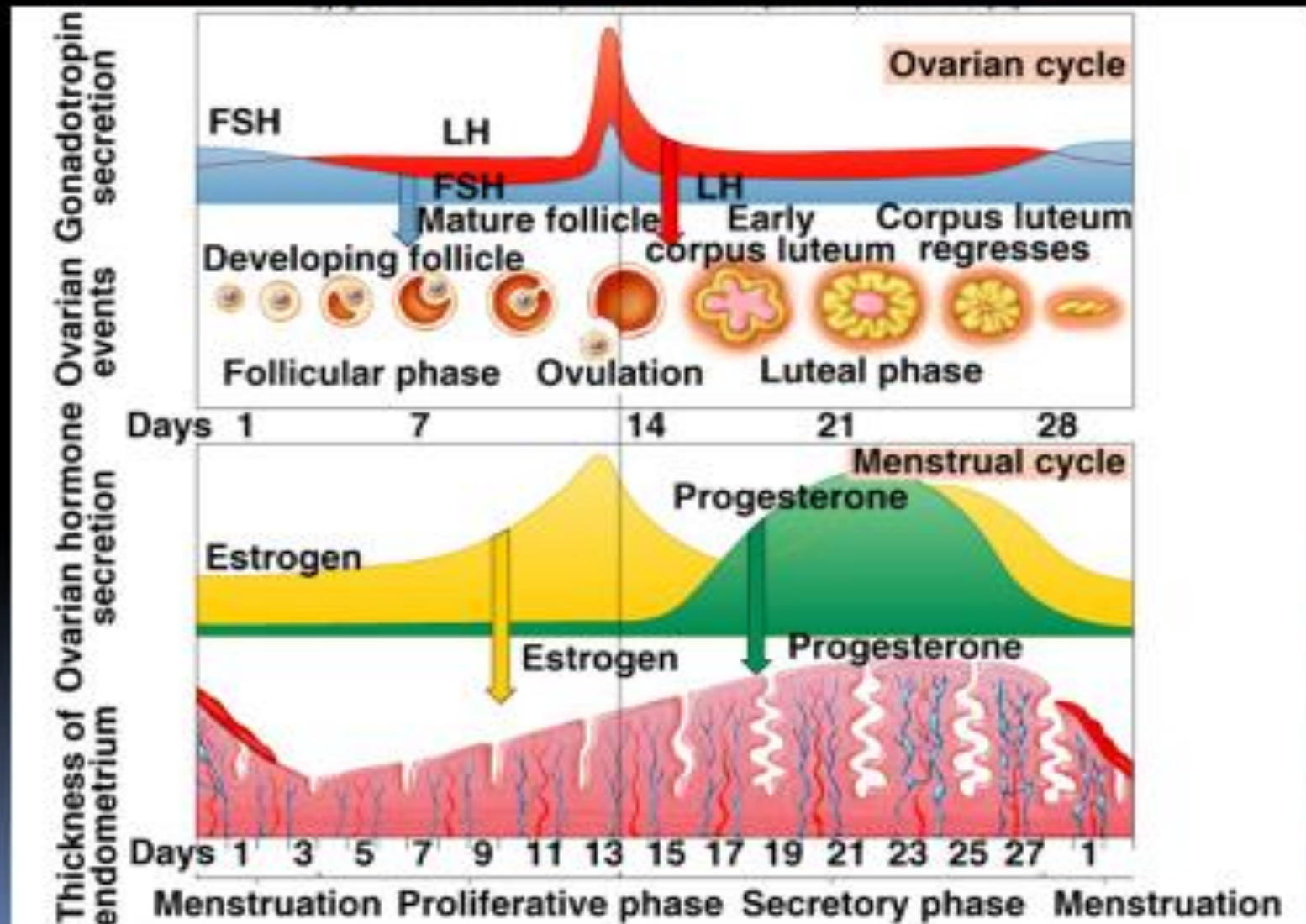
Важно е лабораторијата да работи согласно новите СЗО критериуми и/или Кригер-овите критериуми за евалуација на резултатите.

Овулациони критериуми

Примарни:

- ▶ Предменструални промени, главоболки, осетливост на дојките, покачена телесна тежина, замор
- ▶ Серумски прогестерон во тек на лутеална фаза (од 20 до 24 ден)

Cycle of ovulation and menstruation

Овулациони критериуми

Секундарни:

- Цервикално отварање и цервикален мукус (посткоитален тест)
- Уринарен ЛХ врв (стик)
- Вагинален ултразвук: раст и колапс на фоликулите, течност во кавум Дугласи, промени на ендометриумот
- ФСХ, ЛХ, естрогени и пролактин во рана фоликуларна фаза.
- Кломифенски тест кај жени постари од 37 години

Преглед на гениталии

- ▶ гинеколошки преглед
  - ▶ микробиолошки иследувања, хламидија
  - ▶ ултразвучен преглед на пелвис
  - ▶ хистеросалпингографија
  - ▶ по потреба хистероскопија и лапароскопија
-

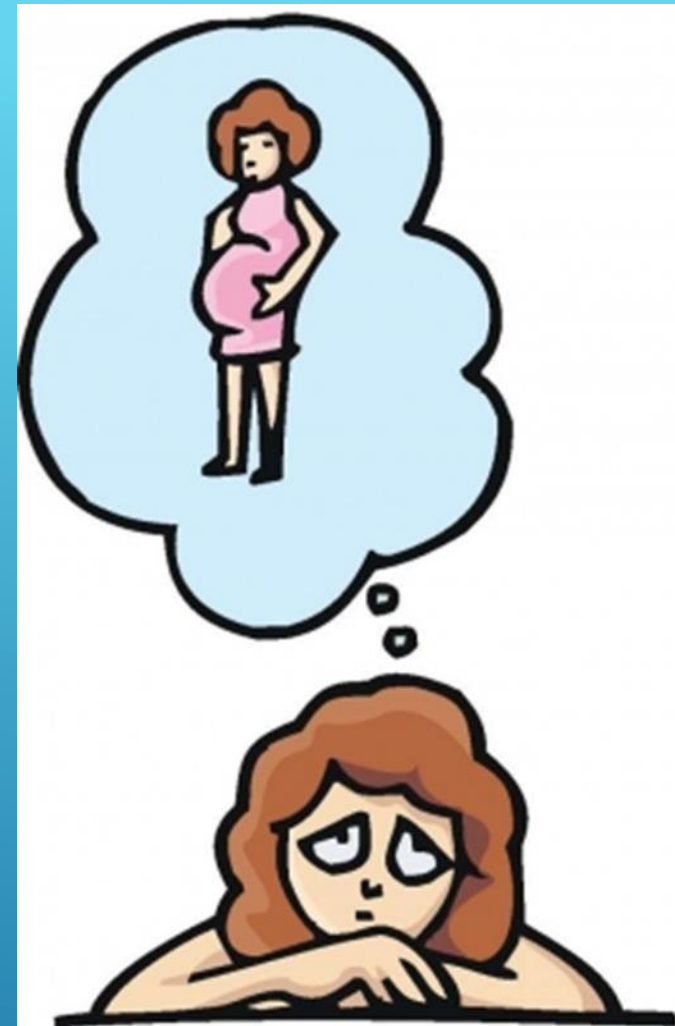

Третман

Примарно третманот треба да биде насочен кон едноставните состојби

- ▶ вагинална/цервикална инфекција
- ▶ ЖИВОТНИОТ СТИЛ
- ▶ фреквенцијата и
- ▶ времето на коитусот.

Пореметувања на овулацијата

- ▶ Примарниот третман треба да биде кломифен цитрат (100 мг од 3-4-5 ден на менструалниот циклус- 5 дена).
- ▶ Хиперпролактинемијата третира со бромокриптин
- ▶ Употребата на гонадотропините (уринарни, рекомбинантни) треба да биде следен чекор. лекарот поседува знаење за ефектите и негативните ефекти на употребата на овие лекови, знаење за вагинален ултразвук и евалуација на естрадиол.

Пореметувања на овулацијата

- ▶ Третманот на хипофизарната инсуфициенција и ПЦОС (полицистичен оваријален синдром) често бара упатување кон секундарна или терцијарна здравствена институција.
- ▶ Специјални индикации имаат потреба од поинакви третмани со гонадотропин рилизинг хормони (агонисти и антагонисти)

Оштетувања на тубите

- ▶ Корективна пластична хирургија на тубите изгледа игра мала улога во третманот на инфертилитетот.
- ▶ Лапароскопска салпингектомија или оклузија (хидросалпингс)
- ▶ Лапароскопска адхезиолиза
- ▶ Лапароскопски третман на ендометриоза

- ▶ Продолжување кон ИВФ/ЕТ третман

Намален спермален квалитет

- ▶ Важно е да се исклучи генитална инфекција.
Алтернативите како хируршки третман, хормонски третман и антибиотици се употребуваат со различни резултати.
- ▶ ИВФ во многу случаи е ефикасен при намален спермален квалитет.

Намален спермален квалитет

- ▶ Интрацитоплазматска спермална инјекција (ИЦСИ)- директна инјекција на спермална клетка во јајна клетка
- ▶ Во случаи на азоспермија, аспирација или ексцизија на спермални клетки од тестис (ТЕСА, ТЕСЕ) комбинирано со ИЦСИ може да биде добра алтернатива.

Необјаснет инфертилитет

- ▶ Сите причини за инфертилитет мора да бидат исклучени.
- ▶ Третманот е пред се асистирана репродукција, првично интраутерине инсеминација- АИХ по контролирана оваријална хиперстимулација, а потоа ИВФ/ЕТ програма

Модерна прокреативна технологија

- ▶ Во сите случаи на споменатите инфертилитети, може да се употребат асистирани репродуктивни технологии (ART).
- ▶ Ова е често најдобрата алтернатива по првиот тип на третман (first line treatment) и дава најдобри резултати.

Практични забелешки

- ▶ Бидејќи инфертилитетот има многу причини, да се направат соодветни детални иследувања од лекар којшто има соодветно познавање на материјата пред да се започне со лекување.
- ▶ Големото влијание на возраста на жената врз нејзиниот инфертилитет и иследувањата и лекувањето не треба да се одлагаат , особено кај пациентки над 35 години

Практични забелешки

- ▶ Сите неопходни иследувања можат да се завршат во разумен рок од 3-4 месеци
- ▶ Доколку применетите методи на лекување не дадат задоволителен резултат, потребно е зависно од возраста на пациентката, навремено да пристапи кон лекување со асистирани репродуктивни технологии

Body-paint: Ferry Zeeman©